

debatt@klassekampen.no

KRONIKK
& DEBATTStempling
eller dialogHYEM SKAL
FA ORDET?

Ragnar Næss

Jeg er veldig uenig med Axel Fjeld (25. september). Fjeld ønsker å levere analyse, men starter med en sterk moralsk eller moralistisk retorikk om «rasister». Skal dette følges opp ordentlig, trenger vi en gjenoppliving av den norske rasismedebatten fra 1980 til grovt sett 1995.

Men Fjeld går ikke inn i problematikken og ordet blir stående som et skjellsord, en menneskeklassifisering. Demonisering av meningsmotstandere er et viktig tema, men Fjeld berører det ikke.

En alternativ strategi er argumentasjon og dialog. For å ta to konkrete eksempler. Hans Jørgen «Lysglimt» Johansen sa nylig at de politiske lederne som hadde bidratt til «masseinnvandringen» bør stilles for retten og henrettes. Jeg spurte ham på Facebook om han virkelig mener dette. Det kom ikke noe svar. Jeg gjentar spørsmålet her.

Helge Lurås inviterte Klassekampen meg til å 25. september skrive om innvandring i Resett, noe jeg gjorde i artikkelen «Innvandring som trussel mot Norge? (jeg tror ikke det)» 31. mars i år. Det var cirka 200 kommentarer, alle sterkt uenige, endog fiendtlige mot mitt standpunkt. Etter mitt skjønns var det allikevel bare to eksempler på trolling. Det ene nevnte jeg for Lurås og spurte hvorfor han ikke hadde påtalt det. Det kom først ikke noe svar, men da jeg spurte på nytt beklaget han at han ikke hadde gjort det. På den annen side var det flere i kommentarfeltet som berømmet meg for at jeg overhodet skrev for dem og var villig til å diskutere.

Dette handler om dialog som jo både er et grunnlag for tillit, forskning og demokrati. Det er intet sesam-sesam, men så er demonisering, hektisk «ta avstand fra»-virksomhet og «no platforming» det heller ikke.

Ragnar Næss,
Oslo
rnpost@online.no

Velferd for EØS-migranter

ARBEIDSLIV
Ingrid Husevåg
Døskeland

Joachim Espe og Eystein Garberg beskriver i Klassekampen den 13. september behovet for å sikre norske arbeids- og lønnsvilkår for EØS-borgere som kommer til Norge for å jobbe. Poengene er gode. Utfordringene knyttet til arbeidsinnvandringen har imidlertid også et annet aspekt som så langt ikke er tilstrekkelig tatt tak i av verken politikere eller fagbevegelse: I tillegg til å sikre like vilkår og lik behandling i arbeidslivet er det av avgjørende betydning at arbeidsinnvandrere omfattes av de samme velferdsordningene som andre arbeidere i Norge.

Et anstendig arbeidsliv forutsetter anstendige levekår også utenfor arbeidslivet. Rett til sykelønn og dagpenger ved arbeidsløshet, men også sosialhjelp, har spilt en viktig rolle i å sørge for at arbeidslivet har et «gulv», en grense for hva man som arbeidstaker vil akseptere, fordi det finnes reelle og anstendige alternativer.

Å øke ressursene til å avdekke og slå ned på ulovlig utnyttelse av arbeidere fra Europa, samt strengere sanksjonsmuligheter mot bedrifter som står bak tilfeller av sosial dumping, vil kunne være viktige grep for å bevare små forskjeller og høy grad av tillit i landet vårt. En del av de problemene som trekkes frem, er imidlertid innenfor dagens lovverk og vanskelig å regulere med den EØS-avtalen Norge en del av. For eksempel opererer vi med en nedre grense for omfanget

Klassekampen 13. september

av et arbeidsforhold som gir grunnlag for arbeidsinnvandring fra EØS på ti timer i uken, med en varighet på 2,5 måneder. Denne praksisen er basert på avgjørelser i EU-domstolen.

Årevis i deltidsstillinger av kort varighet og kontrakter som ringevikar eller ekstrahjelp er virkeligheten for mange av de EØS-mi-

graver tilkjempede reguleringer i arbeidslivet, rett og slett fordi de stilles uten reelle alternativer.

I 2015 ga Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) en instruks til UDI om tolkning av reglene for videre opphold for EØS-borgere som er ufrivillig arbeidsløse etter å ha jobbet i Norge i mer enn ett år.

Instruksen sier at for å oppfylle vilkåret om arbeid i over ett år må arbeidet ha vært sammenhengende, og ikke være basert på midlertidige arbeidsforhold. Dette siste vilkåret er en rent politisk føring som ble gitt samme år som adgangen til midlertidig ansettelse ble betydelig utvidet.

Den 2. februar i år ga Arbeids- og velferdsdirektoratet ut en ny veileder for Nav-kontorene ved vurdering av lovlig opphold for EØS-borgere. Veilederen

innebærer at vurderingen av EØS-borgeres lovlige opphold etter utlendingsloven skal gjøres av de ansatte ved Nav-kontorene, i stedet for den tidligere ordningen hvor søkeren dokumenterte dette gjennom et registreringsbevis fra politi- og utlendingsmyndighet.

Effekten av denne praksisendringen er at en rekke mennesker med en usikker arbeids- og livssituasjon blir

avskåret fra flere velferdsgoder, fordi deres tidligere arbeidsforhold i Norge har vært basert på midlertidige kontrakter.

De som etter denne bestemmelsen utestenges fra velferdsgoder, har betalt inn til velferdsstaten på samme måte som resten av oss i minst ett år. Med en slik ordning undergraves sentrale deler av vår samfunnskontrakt, og det er usannsynlig at ikke skattemoralen utfordres blant dem som rammes.

Norge bør benytte det handlingsrommet som ligger i EØS-avtalen, men dette er begrenset. Det vi imidlertid kan regulere er tilgangen på velferdsstatens goder. Ingen er sterkere enn sitt svakeste ledd, og hvordan vi ivaretar dem som står midlertidig eller varig utenfor arbeidslivet, er derfor avgjørende for hvordan arbeidsmarkedet formes – for oss alle.

Ingrid Husevåg Døskeland,
rådgiver og prosjektleder ved
Stiftelsen Robin Hood Husset

ingrid@robinhoodhuset.no

Arbeidsinnvandrere må omfattes av velferdsordningene.

grantene som har bidratt mye til norsk økonomi. Mange har ikke grunnleggende stillingsvern, og lite eller ingen forutsigbarhet i arbeidsmengde og lønnsgrunnlag. Når de i tillegg ikke er likestilt med nordmenn og bosatte innvandrere i tilgangen til velferdsstatens sikkerhetsnett, sitter vi igjen med en gruppe som er villige til å akseptere krav fra arbeidsgiver som under-

såret, men vi må aldri rettferdiggjøre hevnen. Aldri.

Den eneste reaksjonen vi bør tåle, er det gammeltestamentlige, og akk så misforståtte, prinsippet som kalles øye-for-øye-tann-for-tann. Som rettsprinsipp ble dette innført nettopp for å hindre det som ligger lettest for oss, nemlig hevnen og gjengjeldelse utenfor enhver proporsjon. Et slag skal ikke hevnes med drap, men gjengjeldes med slag.

Om noen fornærmer deg, så kan du fornærme igjen. Ord møtes med ord, fornærmelser møtes med fornærmelser, karikaturer med karikaturer.

Vår vestlige kultur er, på en forunderlig

Om hevnen, gjengjeldelse og karikaturer

KARIKATURER
Ole Petter Erlandsen

I Klassekampen 27. september tar Qasim Ali til orde for en gjeninnføring av blasfemi-paragrafen i straffeloven – mer konkret, å forby krenkende karikaturer av profeten Muhammed. For siden karikaturtegninger er et verktøy for mennesker som ønsker å mobilisere til økt konflikt, tror han et forbud vil virke preventivt på ekstremisme.

Og visst, karikaturtegninger er et verktøy i hendene på dem som ønsker konflikt. Men verktøyet virker bare dersom det finnes en motpart som lar seg provosere, som spiller på sårede følelser og

som mobiliserer til hevnen. Dersom mennesker lar seg provosere til å ta hevnen, vil verktøyet virke. Hver gang. Jeg lover.

Problemet er ikke provokasjonene, men reaksjoner ute av proporsjoner. Vi må aldri komme dithen at vi forstår knusing av ambassader, drapstrusler og vold – fordi noen kjenner seg provosert. Aldri. Aldri må vi la fornærmelser få så stor plass. Vi kan forstå at mennesker blir provosert og

Vi må aldri komme dithen at vi forstår vold fordi noen kjenner seg provosert. Aldri.

måte, preget av Jesu langt mer krevende holdning enn øye-for-øye-tann-for-tann: Å vende det andre kinnet til. Å avstå fra hevnen og gjengjeldelse. Å tilgi. Å finne seg i urett. Å ikke la seg provosere.

Dette er en krevende øvelse, og kristne mennesker har heller ikke alltid vært gode på å praktisere dette. Men som samfunnsverdi ligger den dypt forankert i lovverk og mentalitet. Og det bør den fortsatt gjøre.

Ole Petter Erlandsen,
pastor og samfunnsdebattant
oleperlandsen@gmail.com